

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Університет Афійон Косатепе (Туреччина)
Університет економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**«Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні
в умовах сучасних освітніх реалій»**

21-22 березня 2024 року

Біла Церква – 2024

УДК 378-027.543(477)-029:80:34

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 21–22 березня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 199 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор;
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор;
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор;
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук, доцент;
Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент;
Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, доцент;
Погоріла С.Г., канд. пед. наук, доцент;
Боньковський О.А., ст. викладач;
Любимова Ю.С., канд. філол. наук, доцент;

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук, доцент

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій» (21–22 березня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

©БНАУ, 2024

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

УДК 81`2

ІHNATENKO VIKTORIIA, PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva, Ukraine

NEURAL NETWORK AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TRANSLATION

Abstract. The research paper discusses the place of artificial intelligence in the modern activity of a translator and compare it to human translation. It focuses on the advantages and disadvantages of artificial intelligence comparing to neural machine translation.

Keywords: translator, artificial intelligence, neural machine translation, human translation.

Today, translation goes far beyond traditional translation and represents a new era in the world of translation. This is a fairly wide range of industries and activities that a modern translator should be able to master. Therefore, the world of IT and translation is a reality for modern translators, and in most cases, it is already a requirement. The development of new translation technologies is rapidly evolving and requires translators to have a clear understanding of what place these new technologies can take in the translation industry. The following machine translation tools are available in the modern translation arsenal: AI artificial intelligence (ChatGPT 3, ChatGPT 3.5, ChatGPT 4) and neural networks (DeepL Translate, Google Translate, Tecent Translate), which have replaced the era of statistical translation.

Let's start with the artificial intelligence. ChatGPT (Generative Pre-trained Transformer) is an artificial intelligence chatbot developed by OpenAI. It is a large statistical model of language optimized for dialogues and trained using supervised and reinforcement learning techniques. This chatbot can handle various tasks, including translation.

An interesting feature of translation with ChatGPT is the ability to construct prompts, which is the process of structuring text that can be interpreted and understood by the generating AI model. A prompt is a text in natural language that describes a task that an artificial intelligence should perform. The construction of prompts is made possible by in-context learning, defined as the ability of a model to learn temporarily from prompts. The ability to learn in context is an emergent ability of large language models. Context learning itself is an emergent property of the model scale, which means that there are breaks in the laws of further scaling, so that its effectiveness grows at a different rate in larger models than in smaller ones. This option allows you to put the original text into a certain context, i.e. to set some initial data, which is impossible to do with neural network translators such as Google, DeepL, etc.

In general, ChatGPT can help translators provide accurate, understandable and contextually relevant translation that meets their needs. In fact, this is a unique opportunity for the system to take into account the peculiarities of extra-textual reality, to consider the broader extra-linguistic context, which is in some ways revolutionary in machine translation and raises machine translation to a higher level compared to neural networks.

Whereas a neural translation (DeepL Translate, Google Translate, Tencent Translate) is a type of machine translation that uses an artificial neural network to predict the probability of a word sequence, usually by operating on entire sentences in one integrated model. This is a new generation that came after statistical machine translation and essentially made the familiar Google Translate much better and closer to natural language.

Neural machine translation works by predicting the probability of certain word sequences based on patterns observed in the datasets used for training. The key mechanism is a vector representation. In neural machine translation, words are transcribed into vectors, each with a unique magnitude and direction, during the encoding and decoding process. The engine analyses the input text, encodes it into vectors, and then decodes it into the target text, predicting the likely correct translation.

While neural machine translation still uses probabilistic models, it differs from other statistical machine translations in that it evaluates the input as a whole, rather than dividing it into subcomponents. This way, it can detect connections between words that are strengthened or weakened depending on which words occur together. As a result, a trained neural network engine can ultimately make choices based on this contextual information to produce accurate and high-quality results.

Therefore, the advantage of neural network translators is their ability to learn and "self-develop" by translating more and more texts. It is important to note that the choice of language pair also affects the quality, as the frequency of use and translation of a language pair makes the translation better due to the network's "training". For example, a translation from English into Chinese will be more correct than from Kyrgyz into Chinese, because the former is more frequently used and translated and entered into the network.

Thus, today we can point to such advances in machine translation as ChatGPT's prompts and the ability to deeply train the neural network translation engine, which makes machine translation more qualitative and brings it to a new level. At the same time, recent research shows that deep learning is still working for the better and making translation better.

References:

1. Deep Learning. Wikipedia URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/ChatGPT> (Date of access: 15.01.2024)
2. Barrault, L., Bojar, O., Costa-Jussa, M. R., Federmann, C., Fishel, M., Graham, Y., ... & Zampieri, M. (2019, August). Findings of the 2019 conference on machine translation (WMT19). ACL.
3. Borgonovi, Francesca, Hervé, Justine, and Seitz, Helke. 2023. "Not lost in translation: The implications of machine translation technologies for language professionals and for broader society". OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 291.

4. Chat GPT. Wikipedia URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/ChatGPT> (Date of access: 15.01.2024)

УДК 378.81:008.

ЛЮБИМОВА Ю.С., канд. філол. наук, доц., завідувач кафедри китайської філології

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ

Анотація. Акцентовано увагу на актуальних питаннях викладання китайської мови в ЗВО Україні. Окреслено виклики у викладанні китайської мови у вищій освіті в Україні, які потребують комплексного підходу та спільних зусиль з боку університетів, викладацького складу та студентської громадськості для досягнення високих стандартів освіти та підготовки фахівців у галузі китайської мови та культури.

Ключові слова: китайська мова, вища освіта, дистанційне навчання, інформаційно-комунікаційні технології навчання.

Зростаючий інтерес до вивчення китайської мови у світі та в Україні свідчить про глобальні культурні та економічні тенденції. Становлення Китаю як великого гравця на світовій арені в економічній, політичній та культурній сферах відображається на підвищеному інтересі до китайської мови як інструменту спілкування та співпраці. В Україні також спостерігається збільшення кількості людей, які обирають вивчення китайської мови як додаткову мову для освіти та професійного зростання. Це свідчить про потребу адаптації освітніх програм та методик викладання до сучасних реалій та вимог ринку праці.

Методичні підходи та інновації у викладанні китайської мови в університетському середовищі стають ключовими у контексті сучасних освітніх та культурних викликів. Сучасні методи навчання, такі як комунікативний підхід, використання технологій в навчальному процесі, інтерактивні методи та ігрові техніки дозволяють зробити процес вивчення китайської мови цікавим та ефективним для студентів. Особлива увага приділяється розвитку мовної компетенції, культурного контексту та міжкультурного розуміння через використання аутентичних матеріалів та ситуаційних завдань. Крім того, інновації в навчальних програмах, такі як включення елементів бізнес-комунікації та професійного спілкування, сприяють підготовці студентів до успішної кар'єри в міжнародному середовищі.

Використання сучасних технологій у навчальному процесі з китайської мови є необхідною складовою для досягнення ефективних результатів у вивченні мови. Інтеграція комп'ютерних програм, мобільних додатків, відео- та аудіо-ресурсів, веб-платформ для дистанційного навчання дозволяє студентам отримувати доступ до різноманітних навчальних матеріалів та вправ у будь-який час і з будь-якого місця.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ihnatenko V. Neural network and artificial intelligence in translation.....	3
Любимова Ю.С. Актуальні питання викладання китайської мови у закладах вищої освіти у вимірах сьогодення translation.....	5
Mykhailenko O. Scientific and technical translation as subfields of translation studies.....	7
Gronier T. Apprendre le français sur des textes de simone de beauvoir.....	8
Пилипенко І.О. Translation and its influence on intercultural communication.	12
Захарова Н.О. Відтворення категорії деминутивності під час перекладу дитячої літератури (на матеріалі книжок-картинок).....	13
Тарасюк А.М. Сугестивні мовні засоби створення образу жінки в релігійному дискурсі середньоанглійської мови.....	16
Мельник Л.М., Пасічник Н.С. Професійно значущі якості перекладача аграрної сфери.....	19
Береговенко Н.С. Прикметник як основний лексичний засіб вираження оціночного судження (на матеріалі «Кентерберійських оповідей» Джеффри Чосера).....	21
Чернищук Ю.І. Неологізм в сучасній лінгвістиці.....	25
Велика К.І. Термінологічна система фітопатології з точки зору перекладу.....	27
Філінський В.Ю. Взаємодія та пізнання культури англійської мови. англіцизми в українській мові.....	29
Кириленко М.О. Використання перекладацьких трансформацій в рекламному медіа дискурсі.....	31
Сазонова Ю.О. Інновації в перекладацькій діяльності з іспанської на українську мову: використання нових технологій.....	32
Гостра К.В. Особливості перекладу прецедентних феноменів культури	35
Боньковський О.А. Деякі аспекти термінологічного нормування в німецькій мові.....	37
Калитюк Л.П. Вербальне втілення категорії оцінки в давньопівнічній мові.....	39
Шайтор О.О. Структурні та стилістичні особливості фразеологізмів ченної, що містять концепт «Родина».....	41
Мацепура Л. Л., Горняк В. М. Основи художнього перекладу.....	43
Скопенко О.С., Мацепура Л.Л. Запозичення у словниковому фонді сучасної англійської мови: структурно-семантичний та функціональний аспект.....	45

СЕКЦІЯ 2

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Слуцький Я.С. Сутність прямої акультурації у роботі з іноземними студентами.....	48
---	----

СЕКЦІЯ 3

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ: ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Цвид-Гром О.П. Лінгвокультурологічна складова як чинник формування загальних компетентностей у здобувачів аграрних ЗВО.....	51
--	----